

FORSKRIFT OM STUDENTSAMSKIPNADER

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 22. juli 2008 med hjemmel i lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader § 3, § 5, § 6, § 10 og § 12, med endringer 10. desember 2008.

Kapittel 1. Generelle bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Denne forskrift gjelder for studentsamskipnader, tilknyttede utdanningsinstitusjoner og studenter.

Merknader til § 1:

Bestemmelsen angir forskriftens virkeområde, som er det samme som lovens virkeområde. Bestemmelsen er den samme som etter forskrift av 12. februar 2001 nr 153.

Forskriften gjelder ikke for studentsamskipnad for norske studenter i utlandet.

Kapittel 2. Studentsamskipnadens ledelse

Merknader til kapittel 2:

Kapittelet omhandler studentsamskipnadens ledelse og utfyller studentsamskipnadsloven § 6. Etter studentsamskipnadsloven § 6 gjelder aksjeloven § 6-1 til § 6-34 etter noen nærmere retningslinjer "så langt de passer". Bestemmelsene her gir således også utfyllende regler i forhold til aksjeloven, og vil ha betydning for hvor langt bestemmelsene i aksjeloven passer for studentsamskipnadene. I praksis vil derfor bestemmelsene i denne forskrift gå foran aksjelovens bestemmelser ved motstrid. Der denne forskrift og studentsamskipnadsloven ikke sier noe, blir aksjelovens bestemmelser avgjørende.

§ 2 Studentsamskipnadens styre

Studentsamskipnaden skal ha et styre på minst 5 medlemmer.

Studentene fatter vedtak om styrets sammensetning og størrelse på den måten § 3 angir og innenfor de rammer studentsamskipnadsloven § 6 og denne forskrift § 2 til § 5 gir. Studentsamskipnadens styre, de tilknyttede utdanningsinstitusjoners styrer og de ansatte i studentsamskipnaden skal gis anledning til å uttale seg før slikt vedtak fattes. Studentene kan bare fatte vedtak om endringer i styrets sammensetning og størrelse i forbindelse med valg.

Studentene kan på den måten § 3 angir, bestemme at de skal ha flertallet av stemmene i styret og velge hvem av studentenes styremedlemmer som skal være styreleder. Hvis studentene ikke har valgt styreleder, gjør styret selv dette. Styret velger selv nestleder.

Styremedlem tjenestegjør normalt i to år, og kan gjenvelges/gjenoppnevnes. Det kan fastsettes kortere tjenestetid. Et styremedlem blir stående til nytt styremedlem er valgt, selv om tjenestetiden er utløpt.

Styret tilsetter daglig leder.

Merknader til § 2:

Første ledd: Her oppstilles minimumskrav for antallet medlemmer i studentsamskipnadens styre.

Andre ledd: Her fastsettes det at det, innenfor de rammer som følger av lov og forskrift, er studentene som bestemmer styrets sammensetning. Ved avgjørelse av styrets sammensetning og størrelse har studentene et ansvar for at styret får en sammensetning som er hensiktsmessig ut ifra de lokale forhold. Det er derfor viktig at studentene samarbeider med de tilknyttede utdanningsinstitusjoner og de ansatte. Alle tre grupper skal være representert i styret, men både studentene, utdanningsinstitusjonene og de ansatte kan unnlate å kreve sine rettigheter til representasjon i styret fullt ut etter lov og forskrift, slik at styret får en sammensetning som er hensiktsmessig sett i forhold til studentsamskipnadens størrelse og antallet tilknyttede utdanningsinstitusjoner.

Tredje ledd: Studentene kan selv bestemme hvem av styremedlemmene de velger som skal være styrets leder. Dette gjøres samtidig med valg etter § 3 i denne forskriften. Nestleder skal alltid velges av styret.

§ 3 Valg av studentenes styremedlemmer

Studentene velger styremedlemmer gjennom sitt studentorgan, opprettet i medhold av lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4-1.

I de tilfeller slikt studentorgan ikke er opprettet, velger studentene ved urnevalg styremedlemmer til studentsamskipnadens styre. Stemmerett har studenter som har betalt semesteravgift.

Ved studentsamskipnader med flere tilknyttede utdanningsinstitusjoner kan studentene opprette et felles organ som velger styremedlemmer til studentsamskipnadens styre.

Studentene kan velge et styremedlem som ikke selv er student.

Merknader til § 3:

”Urnevalg” kjennetegnes ved at studentene har mulighet til å avgi sin stemme anonymt, innenfor en på forhånd annonsert tidsperiode. Det er bare studenter som har betalt semesteravgift etter denne forskriften som er stemmeberettiget.

§ 4 Valg av ansattes styremedlemmer

Ansatte i studentsamskipnaden har rett til å kreve representasjon i styret etter lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper § 6-4. Bestemmelsene i lovens § 6-4 gjelder så langt de passer.

Etter denne forskrift har de ansatte i studentsamskipnader med mindre enn 30 ansatte rett til å velge ett styremedlem av og blant de ansatte.

Krav om styrerepresentasjon må de ansatte sette frem før studentene gjør vedtak om styrets sammensetning og størrelse. Kravet skal rettes skriftlig til styret.

Merknader til § 4:

Andre ledd: Aksjeloven § 6-4 omfatter ikke studentsamskipnader med mindre enn 30 ansatte. Forskriften går lenger enn aksjeloven ved at de ansatte i studentsamskipnader med mindre enn 30 ansatte også kan kreve at et styremedlem med varamedlem velges av og blant de ansatte. I disse tilfellene har de ansatte ikke rett til å ha en observatør i tillegg til styremedlemmet. Aksjelovens bestemmelse om at krav om styrerepresentasjon må være støttet av mer enn halvparten av de ansatte (se merknad til tredje ledd) gjelder analogisk for studentsamskipnader med mindre enn 30 ansatte.

Tredje ledd: Når det gjelder de ansattes rett til styrerepresentasjon, er det av praktiske hensyn inntatt en bestemmelse om fristen til å gjøre dette gjeldende. Etter aksjeloven § 6-4 første og andre ledd og representasjonsforskriften av 18. desember 1998 nr. 1205 skal krav om styrerepresentasjon fra de ansatte rettes skriftlig til selskapets styre. Kravet må være underskrevet av mer enn halvparten av dem som er ansatt i selskapet på det tidspunkt styret mottar kravet. De ansatte kan også ved avstemning gi uttrykk for kravet om styrerepresentasjon. Alle ansatte må gis anledning til å stemme. For at de ansattes styrerepresentasjon skal kunne kreves gjennomført, må et flertall av det samlede antall ansatte ha stemt for kravet.

§ 5 Valg av styremedlemmer fra tilknyttede utdanningsinstitusjoner

De tilknyttede utdanningsinstitusjoner oppnevner til sammen minst ett medlem til styret.

Der hvor flere utdanningsinstitusjoner er tilknyttet studentsamskipnaden må det avtales en ordning for fordeling av styremedlemmer mellom utdanningsinstitusjonene. Dette spørsmålet avgjøres lokalt mellom de enkelte utdanningsinstitusjonenes styrer.

Merknader til § 5:

Første ledd: Det er studentene som vedtar hvor mange styremedlemmer utdanningsinstitusjonene skal ha, jfr. § 2 andre ledd.

Andre ledd: Utdanningsinstitusjonene bestemmer seg i mellom hvordan styrerepresentasjonen skal fordeles. Det kan fastsettes en rotasjonsordning eller dannes en valgforsamling for utpekingen av utdanningsinstitusjonenes medlem(mer), eller avtales andre ordninger hvis dette passer best ut ifra de lokale forhold. Det er for eksempel adgang til å avtale at en utdanningsinstitusjon som har mer enn halvparten av studentene skal ha fast plass i styret. Avtale om styrerepresentasjon må inneholde en avklaring av prosedyrer for å avsette utdanningsinstitusjonenes styremedlemmer etter § 6 andre ledd i denne forskriften.

§ 6 Tilbaketreden og avsetting av styremedlemmer før tjenestetiden opphører

Et styremedlem har rett til og tre tilbake før tjenestetiden er ute dersom særlig grunn foreligger. Styret og den som har valgt/oppnevnt styremedlemmet skal gis rimelig forhåndsvarsel.

Utdanningsinstitusjonenes styremedlemmer kan avsettes av den som har oppnevnt styremedlemmet.

Studentenes styremedlemmer kan avsettes etter tilsvarende prosedyre som i § 3. For slikt vedtak kreves 2/3 flertall. Studentorganet kan fastsette krav til større flertall.

Merknader til § 6:

Første ledd: Dette følger av aksjeloven § 6-7 nr. 1. Vilkåret om "særlig grunn" kan neppe sees som noe mer enn som uttrykk for en forutsetning om at den som tar verv som styremedlem normalt bør sitte ut funksjonstiden, og ikke trekke seg før tiden uten å ha rimelig grunn for det.

Andre og tredje ledd: Vedtak om avsetting av styremedlem etter andre og tredje ledd er en ren oppsigelse uten noen form for oppsigelsesfrist. Det er ikke nødvendig å gi noen begrunnelse for en beslutning om avsetting. Nærmere prosedyrer for avsetting av utdanningsinstitusjonenes styremedlemmer følger av rutinene for valg osv. av disse som er fastsatt etter denne forskrifts § 5. For avsetting av studentenes styremedlemmer stilles det krav om 2/3 flertall, men studentene kan fastsette krav om større flertall i vedtekter.

Medlem av styret som er valgt av de ansatte kan ikke avsettes. Dette følger av aksjeloven av

§ 6-7 nr. 2 andre punktum. Styremedlemmer valgt av de ansatte har derimot samme rett til selv å tre tilbake som andre styremedlemmer. En ansatt som slutter i sin stilling i studentsamskipnaden skal tre tilbake samtidig med at ansettelsesforholdet opphører.

§ 7 Vedtekter

Styret fastsetter vedtekter for studentsamskipnaden. Vedtektene skal være innenfor rammen av bestemmelser i lov, forskrift og vedtak i studentorganet jf. § 2.

Merknader til § 7:

Av hensyn til ulike lokale forhold som kan gjøre seg gjeldende ved forskjellige studentsamskipnader, har departementet funnet det hensiktsmessig at studentsamskipnaden selv gir utfyllende regler. Vedtektsbestemmelsene må være innenfor rammene av lov og forskrift. Denne forskrift gir flere steder uttrykkelig anledning til å fastsette utfyllende eller alternative bestemmelser i vedtektene. Dette gjelder:

- *kortere tjenestetid og begrensinger i samlet funksjonstid, jf. § 2*
- *annen innkrevingshyppighet for semesteravgiften enn hvert semester, jf. § 15*
- *krav til hvor mange medlemmer som må være tilstede for at styret skal være beslutningsdyktig, jf. aksjeloven § 6-24*
- *krav til flertall for styrets ulike beslutninger, jf. aksjeloven § 6-25*
- *strengere krav enn 2/3 flertall ved vedtak om avsetting av studentenes medlemmer i studentsamskipnadens styre, jf. § 6*

Også på andre områder er ikke lov og forskrift uttømmende, slik at det kan være behov for å fastsette utfyllende regler i vedtekter. Blant annet er det etter aksjeloven generalforsamlingen som bestemmer om det skal velges varamedlemmer, men siden studentsamskipnadene ikke har generalforsamling, er det naturlig at bestemmelser om dette fastsettes i vedtektene.

Styret er selv ansvarlig for at vedtektene er i tråd med lover og forskrifter.

Kapittel 3. Studentvelferdstjenester

§ 8 Studentvelferdstjenester

Studentvelferdstjenester er velferdstjenester til studenter hvor formålet er å støtte opp om de særskilte behov studentene har i kraft av sin livssituasjon som studenter. Studentvelferdstjenester er tjenester til studenter innen kantine, bolig, trening, helse- og sosialtjenester, rådgivning, studentsosiale, -demokratiske, -faglige og -kulturelle tiltak, barnehageplasser til barn av studenter og salg av studielitteratur til studenter.

Studentvelferdstjenester skal være åpne for alle studenter innenfor studentsamskipnaden på forhåndsfastsatte vilkår. Det kan fastsettes i slike vilkår at

enkelte konkrete studentgrupper av særlige grunner kan gis prioritet til enkelte tjenester.

Studentsamskipnadens studentvelferdstjenester kan bare tilbys til studenter. All annen aktivitet, overfor utdanningsinstitusjonen og dens ansatte, ansatte ved studentsamskipnaden, offentlige institusjoner som skoler og barnehager, ektefelle/registrert partner/samboer til student og andre, faller utenfor studentsamskipnadens studentvelferdstjenester og skal kategoriseres som tjenester til andre enn studenter.

Studentsamskipnadene skal tilpasse studentvelferdstilbudet etter de lokale studentenes ønsker og behov, samt øvrige lokale forutsetninger, som tilbudet på stedet for øvrig, inntektsgrunnlag for tjenestene og studentsamskipnadens økonomi.

Merknader til § 8:

Etter loven skal studentsamskipnaden yte velferdstjenester til studenter, men kan også i begrenset grad yte tjenester til andre. I denne forskriftsbestemmelsen defineres hva som er studentvelferdstjeneste. Det er tjenester innenfor denne definisjonen som er en tjeneste av allmenn økonomisk interesse etter EØS-rettslige statsstøtteregler, og som det kan gis studentvelferdsstøtte til.

Inkludert i helse- og sosialtjenester og rådgivning er en hel rekke ulike tiltak, som alle former for helsetjenester, også psykososiale helsetjenester og sosionomtjeneste, og ulik rådgivning og støtte knyttet til studiesituasjon, overgang til arbeidslivet osv.

Som ledd i å yte studentvelferd kan studentsamskipnadene velge å gi tilskudd til ulike studentforeninger som driver virksomhet innenfor rammen av studentvelferdsbegrepet.

Studentvelferdstjenestene skal være tjenester som er nødvendige eller har sammenheng med et normalt studentliv etter den gjeldende levestandard. Formålet er å sikre studenter slike tjenester når tjenestene som tilbys på markedet enten er for dyre eller ikke finnes, eller når det eksisterende tilbudet ikke passer studentenes behov i henhold til mengde, kvalitet eller geografisk lokalisering. Det er de lokale kommunene som har det primære ansvaret for befolkningens generelle velferdstjenester, og en del av samskipnadenes tjenester blir i så måte et supplement til disse generelle tjenestene.

Studentvelferdstjenestene skal være en del av det helhetlige læringsmiljøet for studentene, og skal støtte opp om de faglige krav som blir stilt til studentene, og bidra til at studentlivet blir mer overkommelig for studentene.

Studentsamskipnadene har adgang til å tilby sine studentvelferdstjenester også til andre enn studenter, men da faller de utenfor studentvelferdsbegrepet. Tjenester til ikke-studenter skal ytes til ordinær pris – uten kompensasjon av støttemidler, eller eventuelt kompensert etter en annen type støtte, for eksempel der utdanningsinstitusjonen subsidierer sine egne ansattes bruk av kantine eller treningstilbud. Studenter og ikke-studenter kan tilbys

akkurat den samme tjenesten samtidig, men det er da krav om at den delen av aktiviteten som benyttes av ikke-studenter ikke skal nyte godt av offentlige tilskudd til studentvelferd, og at aktivitetene skal holdes regnskapsmessig atskilt.

Kapittel 4. Regnskapsinformasjon

Merknader til kapittel 4:

Bestemmelsene i kapittel 4 om regnskapsinformasjon og kostnadsfordeling er gitt for å sikre at regelen om at offentlig støtte til studentvelferd kun skal benyttes til studentvelferdstjenester oppfylles, og at dette kan dokumenteres. Alle tjenester studentsamskipnadene yter til andre enn studenter skal derfor holdes regnskapsmessig adskilt, og de skal utføres uten tilskudd av offentlige støtte til studentvelferdstjenester. Krysssubsidierting skal ikke skje. Dette skal dokumenteres ved det atskilte regnskapet. Alle former for offentlig støtte som samskipnadene skal motta, synliggjøres i regnskapene, også verdien av fri stasjon, jf. forskriftens § 11 sjette ledd.

§ 9 Regnskapsinformasjon

Studentsamskipnadens regnskap skal ha et informasjonsinnhold som bestemt i regnskapsloven og samskipnadslovens § 7. Studentsamskipnadene skal gjennom regnskapet kunne dokumentere at all offentlig støtte til studentvelferd kun kommer studentene til gode.

Studentsamskipnader som omsetter varer og tjenester til andre enn studenter, skal utarbeide og presentere en resultatoppstilling for studentvelferdsaktiviteten og en eller flere resultatoppstillinger som omfatter all annen aktivitet hver for seg i sine regnskaper. Dette gjøres ved at resultatoppstillingene for hver av de to typene aktiviteter presenteres i noter både i selskapsregnskap og eventuelle konsernregnskap. Tilsvarende gjelder for selskap der studentsamskipnaden har bestemmende innflytelse.

Merknader til § 9:

Det vises til de krav om opplysninger om segmenter som er tatt inn i Norsk Regnskapsstandard 10 Opplysninger om segmenter. Når det gjelder opplysninger om det enkelte segment skal studentsamskipnadene ta utgangspunkt i primært rapporteringsformat, jf. paragrafene 27 og 28 i regnskapsstandarden.

§ 10 Kostnadsfordeling

Studentsamskipnadene skal gjennom budsjettering og prisfastsetting sørge for at inntekter fra salg av varer og tjenester til andre enn studenter minst dekker alle direkte og indirekte kostnader samskipnaden har ved å tilby den aktuelle varen eller tjenesten. Det kan fastsettes ulike priser for studenter og andre.

Som indirekte kostnader regnes blant annet kostnader til studentsamskipnadens administrasjon og andre fellestjenester, en forholdsmessig andel av husleiekostnader, avskrivninger, lånekostnader osv. Fordelen ved fri stasjon skal særskilt spesifiseres.

Dersom andelen av brukere som ikke er studenter eller deler av de indirekte kostnadene ikke kan måles eller er vanskelig å fastsette, skal de estimeres.

Regnskapet skal dessuten særskilt spesifisere overskuddet fra andre aktiviteter enn studentvelferdstjenester og vise hvordan overskuddet kommer studentvelferden til gode gjennom opplysninger i noter til regnskapet.

Merknader til § 10:

Bestemmelsen stiller krav om bevissthet rundt kostnadsfordelingen mellom studenter og ikke-studenter allerede ved planlegging og budsjettering av en aktivitet.

Kapittel 5. Utdanningsinstitusjonens plikt til å stille egnede lokaler til rådighet for studentsamskipnaden (fri stasjon)

§ 11 Fri stasjon

Fri stasjon innebærer at utdanningsinstitusjonen stiller egnede lokaler/arealer med nødvendig basisutstyr til rådighet for studentsamskipnadens studentvelferdsvirksomhet ved institusjonen. Det kan etter avtale med studentsamskipnaden stilles egnede lokaler til rådighet til studentrettede tiltak som drives i regi av andre enn studentsamskipnaden, dersom det kommer studentvelferden på stedet til gode.

Fri stasjon er en form for offentlig støtte til studentvelferd, og bruken av det må innrettes slik at det bare kommer studentene til gode.

Dersom det er vanskelig å angi hvor stor del av lokalene som benyttes til studentvelferdsvirksomhet, må andelen estimeres. Ved estimering av hvor stor del av lokalene som anvendes til studentvelferdsvirksomhet kan det ses hen til andelen av inntekter fra salg av varer og tjenester som kommer fra andre brukere enn studenter. Dersom studentsamskipnaden ikke har inntekter i tilknytning til studentvelferdsvirksomheten i lokalet, må andel av lokalene som blir benyttet til slik studentvelferdsvirksomhet fastsettes etter en skjønnsmessig vurdering.

Verdien av fri stasjonsytelsen skal beregnes etter faktiske kostnader dersom dette lar seg gjøre eller etter de til enhver tid fastsatte satser av departementet.

Eventuelle tilskudd fra utdanningsinstitusjonen for å subsidiere egne ansattes eller andres bruk av velferdstjenestene er ikke en del av fri stasjonsytelsen, og skal nedfelles i en egen avtale.

Verdien av fri stasjon skal fremkomme i studentsamskipnadens regnskap.

Merknader til § 11:

Første ledd: Med fri stasjon forstås normalt at utdanningsinstitusjonene stiller lokaler vederlagsfritt til rådighet for studentsamskipnaden. Men ordningen omfatter også der utdanningsinstitusjonen overfører midler til studentsamskipnaden, som den benytter til å leie eller eie lokaler til studentvelferdsaktivitet. Dette kan for eksempel være aktuelt der flere utdanningsinstitusjon er tilknyttet en samskipnad, og studentsamskipnadens tjenester holder til i lokalene til en av utdanningsinstitusjonene.

Andre ledd: Fri stasjon er et offentlig tilskudd som tildeles studentsamskipnadene, og utdanningsinstitusjonene plikter å stille de krav og vilkår som er nødvendige i forhold til reglene om offentlig støtte (for eksempel at fri stasjon ikke skal komme ikke-studentenes bruk av studentsamskipnadens tjenester til gode). Tilsvarende ansvar gjelder også der utdanningsinstitusjonen stiller lokaler til rådighet for andre som driver studentvelferdstjenester, jf. loven § 5 fjerde ledd.

Der utdanningsinstitusjonen yter fri stasjon til studentsamskipnaden, og studentsamskipnaden setter bort driften av tjenesten til andre, er det studentsamskipnaden som må påse at bla. anskaffelses- og statstøtteregler følges, og at den som driver tjenesten ikke blir urettmessig subsidiert.

Femte ledd: Utdanningsinstitusjonene har anledning til å gi økonomisk støtte til studentsamskipnaden for å subsidiere andre enn studenters bruk av samskipnadens tjenester, for eksempel der de vil subsidiere egne ansattes bruk av kantine eller treningssenter. Men slikt tilskudd må skilles klart ut som noe annet enn fri stasjon. Bakgrunnen for dette kravet er at fri stasjon er støtte til studentvelferd, mens andre subsidier fra utdanningsinstitusjonen er støtte til andre tiltak. Det er nødvendig å skille ut andre tilskudd blant annet for å sikre at støtten til studentvelferd ikke brukes til andre formål, for å oppfylle kravene om regnskapsmessig skille mellom samskipnadens tilbud til studenter og til andre, og for å utlede det samlede støttebeløp til studentvelferd til den enkelte studentsamskipnad.

§ 12 Lokalene

Lokalene som stilles til rådighet av utdanningsinstitusjonen skal være egnet for den studentsamskipnad det gjelder. Lokalene skal være av en slik art og størrelse at de står i rimelig forhold til antall studenter og det omfang av tjenester studentsamskipnaden utøver overfor studentene ved institusjonen. Det skal være en hensiktsmessig

geografisk nærhet mellom de lokalene som stilles til disposisjon og utdanningsvirksomheten.

Lokalene som stilles til disposisjon må tilfredsstillende gjeldende krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, jf. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv, § 3-1.

Merknader til § 12:

Bestemmelsen angir minimumskrav for lokalene som stilles til rådighet når det gjelder plassering, størrelse og kvalitet på lokalene.

Det skal normalt ytes fri stasjon til studentsamskipnadens kontorlokaler samt sentrale velferdstjenester som studentsamskipnaden driver etter denne forskriftens § 8. Mulighetene for å yte fristasjon til ulike velferdstiltak for studenter varierer fra sted til sted og er blant annet avhengig av undervisningsinstitusjonenes bygningsmessige karakter, standard og det totale arealet institusjonen har til disposisjon. Slike regionale forskjeller skal tas i betraktning i vurdering av omfanget av de arealer som stilles til disposisjon for studentsamskipnaden i avtale med utdanningsinstitusjonene etter § 13.

§ 13 Avtale om fri stasjon

Studentsamskipnadene og utdanningsinstitusjonene skal inngå skriftlig avtale om fri stasjon. Avtalen skal reforhandles minst hvert femte år og ellers ved endringer i arealsituasjon og studentsamskipnadens tjenestetilbud.

Utdanningsinstitusjonen og studentsamskipnaden skal søke å komme til enighet om innholdet i avtalen. Utdanningsinstitusjonen har den endelige myndighet til å bestemme hvilke lokaler som skal stilles til disposisjon for studentsamskipnaden.

Merknader til § 13:

Første ledd: Bestemmelsene om fri stasjon i lovens § 5 tredje ledd og denne forskrifts §§ 11 og 12 gir et lokalt handlingsrom. For å sikre notoritet og forutberegnlighet stilles det krav om at omfanget av fri stasjonsytelsen fra hver utdanningsinstitusjon nedfelles i en avtale med studentsamskipnaden, som reforhandles etter et fastsatt tidsrom.

Andre ledd: Bestemmelsen fastsetter det viktige prinsippet at det er utdanningsinstitusjonen som har "siste ord" i forhandlinger om omfanget av fri stasjonsytelsen.

Kapittel 6. Samarbeidet mellom studentsamskipnad og utdanningsinstitusjon

§ 14 Samarbeid mellom studentsamskipnad og utdanningsinstitusjon

Studentsamskipnad og tilknyttede utdanningsinstitusjoner skal samarbeide om velferdstilbud og læringsmiljø, men slik at begge parter har hovedansvar for sine områder slik de følger av denne forskrift, studentsamskipnadsloven og lov om universiteter og høyskoler.

Studentsamskipnaden og de tilknyttede utdanningsinstitusjonene fastsetter nærmere regler om ansvarsfordelingen mellom de tilknyttede utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnaden.

For å ivareta samarbeidet på best mulig måte skal det avtales faste møter mellom ledelsene for utdanningsinstitusjonene og studentsamskipnaden.

Merknader til § 14:

Med velferdstilbud i denne bestemmelsen menes de studentvelferdstjenester som tilbys.

Studentsamskipnadsordningen forutsetter tett samarbeid mellom utdanningsinstitusjon og studentsamskipnad, der hver av partene har ulike oppgaver, men der grensen mellom disse oppgavene ikke alltid er helt klar. At utdanningsinstitusjonene har det strategiske ansvaret for studentenes helhetlige læringsmiljø, mens studentsamskipnaden har det operative ansvaret for studentvelferden har tidligere blitt brukt som en betegnelse på ansvars- og myndighetsfordelingen.

Hvilke konkrete samarbeidsformer som er hensiktsmessig for utdanningsinstitusjonene og samskipnaden vil avhenge av lokale ulikheter. Blant annet kan det avhenge av hvor mange utdanningsinstitusjoner som er tilknyttet samskipnaden. Det kan for eksempel være tale om forum der en møtes for å utveksle ideer, ønsker og mål, egne samarbeidsorganer etc. For å sikre at samarbeidet har en viss forankring i ledelsen for virksomhetene stilles det krav om at disse møtes regelmessig for å diskutere forhold som angår studentvelferden.

Kapittel 7. Betaling av semesteravgift

§ 15 Semesteravgift

Semesteravgiften er en lovpålagt avgift hvis formål er å dekke utgifter som knytter seg til studentenes velferdsbehov ved det enkelte lærested.

Semesteravgift skal betales til den studentsamskipnad utdanningsinstitusjonen er knyttet til, hvis ikke annet følger av § 18. Studenter som er tatt opp til studier ved flere utdanningsinstitusjoner skal betale til studentsamskipnaden ved den utdanningsinstitusjonen hvor flest studiepoeng avlegges.

Semesteravgiften innkreves så tidlig som mulig i semesteret, og innkreves normalt for ett semester om gangen.

Alle studenter ved en studentsamskipnad skal betale den samme semesteravgiften.

Merknader til § 15:

Første ledd: Semesteravgiften er offentlig støtte til studentvelferd. Studentsamskipnadens styre fastsetter nærmere hva semesteravgiften skal brukes til, men styret kan ikke gå utover de rammene som trekkes opp for hva som er studentvelferd i studentsamskipnadsloven § 3, denne forskrift § 8 og øvrige vilkår som stilles i forbindelse med tildeling av offentlig støtte til studentvelferd.

Avgifter utdanningsinstitusjonen vil pålegge studentene, for eksempel "kopipenger", kan ikke legges inn som en del av semesteravgiften. Av praktiske grunner kan slike avgifter likevel kreves inn samtidig med semesteravgiften. Kreves andre avgifter inn samtidig, må det fremkomme klart for den enkelte student hva som er den lovpålagte semesteravgiften, og hva som er vederlag for andre ytelser studenten mottar fra utdanningsinstitusjonen. Etter studentsamskipnadsloven § 10 andre ledd får den som ikke har betalt semesteravgift ikke adgang til eksamen ved utdanningsinstitusjonen. Denne hjemmelen gjelder kun betaling av semesteravgift, og det er ikke adgang til å nekte eksamen ved manglende innbetaling av andre bidrag og avgifter.

Studentsamskipnadene kan gi tilskudd til driftsstøtte til øverste studentorgan ved den respektive utdanningsinstitusjon. Øverste studentorgan kan melde seg inn i en nasjonal studentorganisasjon slik at tilskuddet helt eller delvis overføres til denne. Ved vedtak om overføring av driftsstøtten til en nasjonal studentorganisasjon er det ikke nødvendig at beløpet fysisk er innom det lokale studentorgans konto.

Andre ledd: Denne bestemmelsen presiserer studentsamskipnadsloven § 10 første ledd ved å nevne hvilken studentsamskipnad det skal betales til. Unntak fra denne hovedregelen er gjort i denne forskrift § 18 om fjernundervisningsstudenter og studenter ved desentraliserte studier.

I praksis er det opp til studenten å vurdere ved hvilken av utdanningsinstitusjonene han/hun avlegger flest studiepoeng. Forskriften legger ikke opp til noen kontrollordning på dette punktet, men den som har ansvaret for innkrevingen etter denne forskrifts § 19 kan utarbeide rutiner og eventuelt inngå avtaler med andre utdanningsinstitusjoner om informasjonsutveksling for å kontrollere at studentene overholder denne regelen.

Tredje ledd: Annen innkrevingshyppighet kan fastsettes i studentsamskipnadens vedtekter.

§ 16 Bidrag til studentbasert internasjonalt hjelpearbeid

Øverste studentorgan ved utdanningsinstitusjonen fastsetter hvilke typer studentbasert internasjonalt hjelpearbeid det kan kreves inn bidrag til sammen med semesteravgiften, og størrelsen på bidraget.

Den som er ansvarlig for innkrevingen fastsetter selv innkrevingsmåte. Ved innkreving skal studentene informeres om at bidrag til studentbasert internasjonalt hjelpearbeid er frivillig og om fremgangsmåte ved eventuelle krav om refusjon av bidrag i ettertid.

Organisasjonen som mottar bidrag til studentbasert internasjonalt hjelpearbeid er ansvarlig for refusjon av innbetalt bidrag, hvis ikke annet er avtalt med den ansvarlige for innkrevingen. Den enkelte student skal ikke ha ekstrautgifter ved krav om refusjon av innbetalt bidrag.

Merknader til § 16:

Første ledd: Studentorgan opprettet i medhold av universitets- og høyskoleloven § 4-1.

Andre ledd: Den som har ansvaret for innkrevingen etter denne forskrifts § 19 fastsetter selv den innkrevingsmåte de finner hensiktsmessig og kostnadseffektiv. Dette innebærer at det er innkrevingsansvarlig som bestemmer om studentene skal kunne velge på forhånd om de vil betale bidrag til studentbasert internasjonalt hjelpearbeid sammen med semesteravgiften, eller om alle studenter må betale inn bidraget, for så å kunne få det refundert i ettertid. Øverste studentorgan kan ikke bestemme hvorvidt studentene skal kunne reservere seg ved innbetaling, eller om de må kreve refusjon i ettertid. Det er viktig at studentene får god informasjon i forbindelse med innkrevingen og at en eventuell refusjonsordning ikke innebærer vesentlig merarbeid for studentene.

Tredje ledd: Den organisasjon som mottar bidragene til studentbasert internasjonalt hjelpearbeid fra utdanningsinstitusjonen er ansvarlig for å refundere bidragene, med mindre annet er avtalt med utdanningsinstitusjonen. Dette innebærer at utdanningsinstitusjonene ikke vil bli påført utgifter og merarbeid i forbindelse med at studenter krever refusjon av innbetalt beløp, bortsett fra at utdanningsinstitusjonen må gi hjelpeorganisasjonen tilstrekkelig informasjon slik at den kan foreta refusjon til de studenter som har uttrykt ønske om det.

§ 17 Plikt til å betale semesteravgift

Følgende personer skal betale semesteravgift:

- a) En person som er tatt opp til studier ved en eller flere utdanningsinstitusjoner i Norge som til sammen er normert til 15 studiepoeng eller mer per semester.
- b) Enhver som melder seg opp til eksamen.

En person som er tatt opp til studier som til sammen er normert til mindre enn 15 studiepoeng per semester, kan velge å betale semesteravgift.

Studenter som er i fødselspermisjon, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-5, kan velge å betale semesteravgift.

Doktorgradskandidater som får støtte fra Statens lånekasse for utdanning etter reglene i sjette del i forskriftene til lov om utdanningsstøtte til elever og studenter, gjennom NUFU-programmet eller andre NORAD-finansierte programmer kan velge å betale semesteravgift.

Ved tvil skal utdanningsinstitusjonen, etter å ha rådført seg med studentsamskipnaden, avgjøre om en person skal regnes for å være student etter første ledd.

Utdanningsinstitusjonen kan bestemme at deltakerne på studier som faller inn under oppdragsreglementet ikke skal betale semesteravgift når det etter en samlet vurdering av undervisningens omfang, undervisnings- og eksamenssted og andre forhold ikke virker rimelig å regne deltakerne som studenter.

Merknader til § 17:

Bestemmelsen definerer nærmere hvem som har plikt til å betale semesteravgift.

Første ledd:

Bokstav a) omfatter alle som er tatt opp til studier normert til 15 studiepoeng eller mer per semester, enten de gjennomfører studiet ved eksamensinstitusjonen, som fjernundervisningsstudenter på et organisert studium eller studerer på egen hånd et annet sted enn ved eksamensinstitusjonen. Disse studentene regnes som student hele studietiden, selv om de studerer på et trinn eller fag som ikke har eksamen hvert semester, og skal betale semesteravgift hvert semester de er registrert som student ved institusjonen. Studenter som tar utdanning ved flere institusjoner skal betale til studentsamskipnaden ved den utdanningsinstitusjonen de avlegger flest studiepoeng, jfr. § 15 andre ledd i denne forskrift.

Bokstav b) sier at enhver som melder seg opp til eksamen skal betale semesteravgift i eksamenssemesteret. Dette gjelder uavhengig av hvor mange studiepoeng per semester emnet er normert til. Dette gjelder ikke eksamener doktorgradskandidater tar som et ledd i sitt doktorgradsarbeid, med unntak av de kandidater som er nevnt i fjerde ledd.

Privatister: De som ikke er tatt opp ved en utdanningsinstitusjon har ingen rett til undervisning, kurs, oppgaveretting og lignende, men de har rett til å gå opp til eksamen etter lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-10. I forhold til denne forskrift regnes de ikke som studenter utover det semesteret de er oppmeldt til eksamen.

Deltidsstudenter: De som er tatt opp ved utdanningsinstitusjon til studier som er normert til mindre enn 15 studiepoeng per semester er ikke pliktige til å betale semesteravgift hvert

semester de er registrert ved institusjonen, men de skal betale semesteravgift det semesteret de melder seg opp til eksamen.

Andre ledd: Studenter som er tatt opp til emne som er normert til mindre enn 15 studiepoeng per semester, kan velge å betale semesteravgift hvis de ønsker å benytte seg av studentsamskipnadens tilbud. I eksamenssemesteret er disse studentene pliktige til å betale semesteravgift, jfr. bokstav b i første ledd.

Tredje ledd: Bestemmelsen er ny i denne forskrift. Studenter som får barn under studiene har rett til fødselspermisjon etter universitets- og høyskoleloven § 4-3. I denne forskrift klargjøres det at disse kan velge å betale semesteravgift, og dermed kan benytte seg av studentsamskipnadens velferdstjenester, under permisjonstiden. Studenter som ikke har noen tilknytning til studiestedet og ikke har behov for å benytte studentvelferdstjenestene under permisjonen, kan velge og ikke betale semesteravgift.

Fjerde ledd: Andre doktorgradskandidater enn de som er nevnt her regnes ikke som studenter og har ikke anledning til å betale semesteravgift.

Sjette ledd: Det er ikke adgang til å gi individuelle unntak etter denne bestemmelsen, unntaket må gjelde samtlige deltakere på en oppdragsutdanning.

Andre merknader: For utvekslingsstudenter i EUs Livslang læringsprogram (LLP) og NORDPLUS-programmene følger det av utvekslingsavtalen at utenlandske studenter er fritatt for betaling av semesteravgift til studentsamskipnader i Norge. Norske studenter knyttet til disse programmene forutsettes å betale semesteravgift til den hjemlige studentsamskipnad i den tid de oppholder seg ved utenlandske utdanningsinstitusjoner. For internasjonale studenter som ikke er knyttet til nevnte programmer må det vurderes konkret om det eksisterer noen uttrykkelig avtale om fritak for semesteravgift. Finnes det ingen avtale om fritak skal studentene betale semesteravgift etter reglene i denne forskriften.

§ 18 Fjernundervisningsstudenter og studenter ved desentraliserte studier

Studenter som følger undervisning som er organisert som fjernundervisning og som ikke er bosatt i nærheten av den utdanningsinstitusjon der de avlegger eksamen, kan velge å betale semesteravgift til studentsamskipnad som har tilbud ved bostedet.

Ansvarlig utdanningsinstitusjon kan bestemme at studenter ved et desentralisert studium skal betale semesteravgift til studentsamskipnaden som har tilbud ved undervisningsstedet. Et slikt vedtak forutsetter en avtale med studentsamskipnaden på undervisningsstedet.

Merknader til § 18:

Første ledd: Det er fastslått i loven at en student kun er pliktig til å betale semesteravgift til én studentsamskipnad. For fjernundervisningsstudenter vil det å følge hovedregelen om hvilken studentsamskipnad det skal betales til, kunne gi urimelige utslag. Disse studentene vil ofte ikke benytte seg av velferdstilbud på eksamensstedet, og bør derfor kunne betale til sin stedlige studentsamskipnad for å kunne benytte dennes velferdstilbud isteden. Fjernundervisningsstudenter som ikke bor i nærheten av en studentsamskipnad skal betale semesteravgift til studentsamskipnaden ved den utdanningsinstitusjon de tar eksamen ved.

Andre ledd: Det er ikke adgang til å differensiere semesteravgiften ved en studentsamskipnad. Ved denne typen avtaler, skal utdanningsinstitusjonen kreve inn semesteravgift på vegne av studentsamskipnaden på undervisningsstedet, og semesteravgiftens størrelse skal tilsvare dennes semesteravgift, ikke semesteravgiften ved den studentsamskipnad utdanningsinstitusjonen tilhører. Det er ikke adgang til å gi individuelle unntak etter denne bestemmelsen, unntaket må gjelde samtlige deltakere på et desentralisert studietilbud.

§ 19 Ansvar for innkrevingen

Vedkommende utdanningsinstitusjon krever inn semesteravgiften i samråd med studentsamskipnaden. Innkrevingen kan imidlertid gjennomføres av vedkommende studentsamskipnad når forholdene ligger til rette for det, og avtale er inngått med utdanningsinstitusjonen. Den som krever inn avgiften, kan iverksette tiltak for å kontrollere at avgiften innbetales.

Studenter som etter § 18 første ledd kan velge å betale semesteravgift til en annen studentsamskipnad, må dokumentere overfor den ansvarlige for innkreving av semesteravgift ved eksamensinstitusjonen at semesteravgift er betalt til en annen studentsamskipnad.

Merknader til § 19:

Andre ledd: fastsetter at semesteravgift må være betalt til den stedlige studentsamskipnad for å kunne få fritak fra hovedregelen om betaling til studentsamskipnaden på eksamensstedet.

§ 20 Studentbevis og semesterkort

Studentbeviset skal ha en slik form at det kan benyttes som legitimasjon i studiesammenheng og der studentmoderasjon ytes. Studentbevis er bare gyldig sammen med semesterkort.

Semesterkort utstedes snarest mulig etter at semesteravgift er betalt.

Merknader til § 20:

Med studentbevis menes den legitimasjon utdanningsinstitusjonen utsteder. Med semesterkort menes kvittering fra institusjonen for at studenten har betalt semesteravgift og er registrert inneværende semester.

§ 21 Overføring

Overføring av semesteravgift fra utdanningsinstitusjon til studentsamskipnad skal foretas fortløpende, normalt innen en måned etter innbetalingen.

Merknader til § 21:

Overføringer fra studentenes semesteravgift er en viktig inntektskilde for studentsamskipnaden, og utdanningsinstitusjonen plikter å etablere rutiner for at overføringen skjer raskt og hensiktsmessig. Det skal fremgå av overføringen hvor mange studenters semesteravgift overføringen gjelder.

§ 22 Refusjon

Studenter som har betalt mer enn en gang for samme semester kan kreve å få refundert semesteravgiften. Dette gjelder der det er betalt inn flere ganger til samme studentsamskipnad eller der det er betalt til forskjellige studentsamskipnader for samme tidsrom.

Refusjon kan også kreves av studenter som ikke registrerer seg, eller studenter som avbryter studiet tidlig i semesteret etter at semesteravgiften er betalt. For refusjon etter dette ledd kan den enkelte utdanningsinstitusjon i samråd med studentsamskipnaden fastsette en frist for refusjonskravet.

Merknader til § 22:

Første ledd: gir rett til refusjon uten at det må kreves innen en bestemt frist. Årsaken til dobbelt betaling vil stort sett bygge på misforståelser eller manglende informasjon, det er derfor ikke rimelig at studentene skal bli skadelidende.

Andre ledd: gir rett til refusjon innen en fastsatt frist. Departementet foreslår at fristen settes slik at søknad om refusjon kan fremsettes senest innen fristen for å betale semesteravgift utløper. Ved å benytte denne fristen vil det ikke forhale det tidspunkt der man får oversikt over antall registrerte studenter. Det er adgang til å sette en kortere frist. Studentsamskipnaden er ansvarlig for refusjon, med mindre semesteravgiften ennå ikke er overført etter denne forskrift § 21.

Kapittel 8. Tilsyn

§ 23 Tilsyn med utføring av oppgaver

Departementet skal føre tilsyn med at studentsamskipnaden utfører sine oppgaver i tråd med lov om studentsamskipnader og denne forskrift.

Merknader til § 23:

Departementet skal føre tilsyn med at studentsamskipnadene overholder studentsamskipnadsloven. Et sentralt punkt her er at studentsamskipnaden utfører og holder seg innenfor den oppgave de er tildelt etter loven, "å ta seg av studentenes velferdsbehov". Videre omfatter tilsynet kontroll med at studentsamskipnadene følger reglene om styring av studentsamskipnaden - styrets sammensetning, samarbeidet med utdanningsinstitusjonen, semesteravgift og krav til regnskapsavleggelse, m.v.

Departementets tilsyn begrenses til å føre tilsyn med at studentsamskipnadene overholder de plikter og rettigheter som følger av studentsamskipnadsloven med forskrift. Konkret tilsyn og kontroll med for eksempel studentsamskipnadenes ansvar i forhold til matkvalitet, inneklima osv., følges naturligvis opp av andre myndigheter som Mattilsynet, Arbeidstilsynet osv. Dog vil anmerkninger fra andre kontroller selvsagt kunne være et moment i departementets overordnede tilsyn.

§ 24 Kontroll med bruken av offentlige midler

Departementet skal føre kontroll med at bruken av de offentlige midler til studentvelferd som studentsamskipnaden mottar, blir forvaltet i samsvar med lover, forskrifter, og regelverk, samt slik forutsatt i departementets tilskuddsbrev. Kontrollen skal skje etter generelle prinsipper og regler om oppfølging og kontroll med statlig tilskudd.

Merknader til § 24:

Studentsamskipnadene mottar normalt tilskudd i form av bevilgninger til studentvelferdstjenester. Et slikt tilskudd er ikke hjemlet eller regulert i studentsamskipnadsloven. Kontroll med tilskudd reguleres av og gjennomføres etter de ordinære regler og prinsipper for kontroll med statlig tilskudd. Dette vil være slikt som Bevilgningsreglement, Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten. Bestemmelsene i denne forskriften utdyper disse.

I tillegg mottar studentsamskipnaden offentlig støtte gjennom lokaler stilt til rådighet av utdanningsinstitusjonen (fri stasjon), og lovfestet semesteravgift betalt av studentene. Departementet vil føre kontroll med denne støtten etter bestemmelsene i denne forskrift.

Det gis også tilskudd til studentboligbygging. Dette tilskuddet forvaltes av Husbanken som utøver det direkte tilsyn og kontrollen med byggingen. Til grunn for ordningen ligger

Retningslinjer for tilskudd til studentboliger fra Husbanken og forskrift om tilskudd til studentboliger (28.01.2004).

§ 25 Omfanget av tilsyn og kontroll med studentsamskipnadene

Tilsyn og kontroll etter § 23 og § 24 skal normalt gjennomføres etterskuddsvis og på et overordnet nivå.

Kontroll etter § 24 skal normalt gjennomføres ved kontroll av de rapporter som studentsamskipnadene skal sende departementet i henhold til lov, forskrifter og tilskuddsbrev, herunder revisorgodkjent regnskap.

Tilsyn skjer etter eget initiativ fra departementet eller ved at departementet blir gjort oppmerksom på spesielle hendelser.

Hvis rapportene eller annen informasjon departementet mottar, avdekker risiko for vesentlige avvik eller lovbrudd, skal departementet fastsette hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle og hvem som skal foreta ytterligere kontroll. Departementet avgjør deretter hvordan studentsamskipnaden skal følges opp, innenfor de rammer lov og regelverk setter.

Merknader til § 25:

Dersom tilsyn eller kontroll avdekker avvik eller lovbrudd, vil departementet måtte ta stilling til videre oppfølging av dette. Ved behov vil forholdene undersøkes nærmere. Oppfølging vil normalt skje ved dialog, veiledning osv. med studentsamskipnaden. Departementet har ingen direkte sanksjonsmuligheter overfor studentsamskipnaden, utover de som følger av tilskuddsordningen. Av denne følger at ved brudd på bestemmelser og lover, og dermed forutsetninger for tilskuddet, kan tilskuddet bli holdt tilbake eller avkortet. Store og/eller vedvarende brudd kan også få fremtidige konsekvenser for tilskuddsberegningen.

Den konkrete form for og omfang av tilsynet med studentsamskipnadene må tilpasses de konkrete forhold og situasjon. Et utgangspunkt for tilsynet er at det skal være tilpasset at studentsamskipnaden verken er et forvaltningsorgan eller et selskap som staten har eier- eller styringsrett overfor, men et selvstendig rettssubjekt. Departementet har ingen styringsrolle overfor studentsamskipnadene, utover oppgaver som er eksplisitt nevnt i loven.

§ 26 Tilsyn med selskaper studentsamskipnadene har eierinteresser i

Departementet skal føre tilsyn med selskaper studentsamskipnadene stifter eller deltar i jf. studentsamskipnadsloven § 3, 4. ledd.

Omfanget av tilsyn avhenger av formålet med og aktiviteten i selskapet, størrelsen på studentsamskipnadens eierandel, samt risiko og vesentlighet i forhold til studentsamskipnadens mulighet til å utføre sine oppgaver.

Merknader til § 26:

Formålet til selskaper der studentsamskipnadene har avgjørende eierinnflytelse, varierer, og aktiviteten i selskapene vil derfor i ulik grad ha betydning for hvordan samskipnaden utfører oppgaven å drive studentvelferd. Dersom sentrale studentvelferdstjenester, jf. denne forskrifts § 8, er organisert i selskaper må det føres et mer omfattende tilsyn med selskapets aktivitet enn i tilfeller der selskapets virksomhet faller utenfor studentvelferdsbegrepet.

§ 27 Studentsamskipnadenes plikter i forbindelse med tilsyn og kontroll

Studentsamskipnadene skal legge til rette for og samarbeide slik at departementet får gjennomført tilsyn og kontroll.

Merknader til § 27:

Med dette menes for eksempel at studentsamskipnadene skal gi utfyllende informasjon ved henvendelse, at departementet gis tilgang på rapporter og at den årlige rapporteringen leveres fullstendig utfylt og til fastsatt tid.

Kapittel 9. Ikrafttredelse

§ 28 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. august 2008. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 12. februar 2001 nr. 153 om studentsamskipnader. Endringene i §§ 2 og 7, samt kapittel 4 og 5 trer i kraft 1. januar 2009.